

**HOTĂRÂREA nr. 351
din 24.06.2019**

Dosar nr.: 607/2018

Petiția nr.: 5267/28.08.2018

Petent:

Reclamat: [redacted]

Obiect: lezarea demnității interpreților la Festivalul "Bucovina Rock Castle" organizat 24-26 august 2018

I. Numele, domiciliul sau reședința părților

1. Numele, domiciliul, reședința sau sediul petentului

2. Numele, domiciliul, reședința sau sediul părților reclamate

II. Procedura de citare

3. În temeiul art. 20, alin.4 din O.G. nr.137/2000 privind prevenirea și sancționarea tuturor formelor de discriminare, cu modificările și completările ulterioare, republicată, Consiliul Național pentru Combaterea Discriminării, prin intermediul adreselor nr. 5267/12.09.2018 și 5591/12.09.2018, a citat părțile pentru data 02.10.2018.

4. Procedura legal îndeplinită.

III. Susținerile părților

Susținerile petentului

5. Petentul, împuternicit de 100 muzicieni români, sesizează Consiliul Național pentru Combaterea Discriminării în calitate de fondator – organizator al Festivalului "Bucovina Rock Castle" precum și în calitate de împuternicit de 100 de muzicieni, considerând discriminatoriu textul memoriului "1 Contestație Autorizație de funcționare a Concertului "Bucovina Rock Castle 24-26 august 2018, de la Cetatea de Scaun din Municipiul Suceava" / "2. Cerere – anulare Concert "Bucovina Rock Castle" 24-26 august 2018.

6. Memoriul menționat a fost depus de reclamat, persoană aparținând confesiunii pentecostale, la sediul Consiliului Județean Suceava, Primăria Municipiului Suceava, Primăria Municipiului Suceava, Jandarmeria Suceava, Poliția Suceava Departamentul Ordine Publică, Inspectoratul Județean de Poliție Suceava, ISU Suceava, Ministerul de Interne, Ministerul Culturii și Cultelor, Guvernul României, Parlamentul României etc.

7. Petentul, în cadrul sesizării, consideră că, prin textul memoriului menționat, organizatorul și muzicienii care au performat în cadrul acestui festival, creștini de diverse religii și români de etnii istorice românești, sunt violentați "de intoleranța talibană a unui reprezentant al unui cult religios minoritar și târziu legitimat în România" drept: „sataniști”,

"mafie a spălării de bani", "oameni care fac parte din organizații progresiste – ateiste – soroșiste, dușmane a tot ce este românesc, valori creștine, tradiționale și culturale bucovinene românești", "utilizatori în mod fraudulos ai siglei istorice a 100 de ani de la Unirea Bucovinei cu România", "instigatori la imoralitate, sex, desfrâu și crimă", instigatori la crimă, violență, consum de droguri, viață dezordonată, Promiscuitate sexuală etc.", "promotori de educație parentală de sorginte ateistă – sodomită", "caracatița ONG-urilor pline de oameni fără scrupule".

8. Astfel, petentul și cei 100 de artiști care-l împuternicesc pe petent, în calitate de realizatori, prin concertele de muzică în totalitate originală, ai Festivalului "Bucovina Rock Castle", festival legitimat de Programul Cultural 2018 al Consiliului Județean Suceava, protestează împotriva acestor violențe și discriminări, care prejudiciază activitatea creatoare, demnitatea celor peste 18 000 de tineri care s-au bucurat de concertele acestora.

9. Prin completarea petiției, înregistrată 5798/21.09.2018, petentul precizează că toți semnatarii sesizării aparțin bisericii creștine cu tradiție în provinciile românești (ortodoxă, catolică, protestantă sau lipovenească), dar muzica festivalului este mai presus de aceste specificități, fiind creație originală în toate cele trei componente: melodie, poezie, interpretare.

10. Etichetarea festivalului Bucovina Rock Castle ca fiind eveniment satanist înseamnă insultă dar și intoleranță față de cultura generațiilor tinere, cărora li se adresează singular acest festival.

11. Agresivitatea insultătoare și mincinoasă a reclamatului, extremist religios în accepțiunea petentului, reprezintă un act violent de discriminare a unei culturi, pentru că festivalul promovează cultura muzicală a unui gen de artă care ține de aspirațiile generațiilor viitoare și nicidecum de vreo religie, deși Constituția României garantează libertatea credinței.

Sușinerile reclamatului:

12. Prin punctul de vedere nr. 5995/01.10.2018, reclamatul precizează că tot ceea ce a declarat verbal sau a scris în memorii cu privire la festivalul Bucovina Rock Castle, organizat în perioada 24-26 august 2018, nu a jignit nicio persoană sau artist.

13. Tot ce a declarat a fost general, privind concertul și izvorul demonic din interiorul muzicii rock, folosindu-se de libertatea conștiinței, libertatea de exprimare, drepturi prevăzute de Constituția României.

14. În dimineața zilei 20 august 2018, știind că este Ședința de Consiliu Județean Suceava, în jurul ora 8.30, a participat și exprimat în mod pașnic și civilizat la ședință, luând cuvântul și argumentând punctul său de vedere cu atenție din punct de vedere istoric, cultural, tradițional, spiritual, creștinește și moral.

15. Declarațiile reclamatului au fost înregistrate de presă și televiziune, fiind preluate și difuzate pe căile media.

16. Petentul, în urma vizionării declarațiilor acestuia, în dimineața zilei de 21 august, pe pagina personală Facebook, a postat un mesaj denigrator la adresa contestatarilor

organizării concertului, fiind denumiți de către acesta "satanişti penticostali", "aceste două satane penticostale".

17. În același punct de vedere, reclamatul susține că petentul a plătit două articole în ziarul Monitorul de Suceava și Obiectiv de Suceava din 25.08.2018 cu scopul de a-i defăima pe contestatarii organizării festivalului.

18. Reclamatul, în susținerile sale consideră că prin statutul său, Consiliul Județean Suceava, ar trebui să promoveze valorile spirituale, tradiționale și culturale bucovinene – românești și, astfel, este inadmisibilă punerea siglei anului centenar pe afișul Concertului Rock, împreună cu o siglă satanică – masonică.

19. În același punct de vedere, reclamatul arată că trupele din cadrul festivalului promovează valori incompatibile cu cele spirituale, tradiționale și culturale, exemplificând o trupă care în cadrul unui concert a ars cruci în mod blasfemiator față de creștinii din România, făcând procesiuni satanice etc.

20. În documentul care reprezintă concluziile scrise, reclamatul consideră că documentul la care face referire petentul, acela de contestare a organizării festivalului, este expresia dreptului constituțional la petiționare.

21. Cererea de anulare a concertului este expresia libertății de exprimare.

22. Publicarea acestui document de către presă este expresia dreptului la informație și acțiunea nu le aparține.

23. Reclamatul nu a adus atingere demnității, onoarei, reputației muzicienilor, ci a solicitat anularea concertului, apelând la libertatea de exprimare, afirmându-și opinia că muzica rock nu se înscrie în contextul valorilor tradiționale, argumentând că sigla Marii Uniri nu trebuie folosită pe afișul unui concert rock, deoarece nu există nicio legătură istorică între cele două, genul rock apărând ulterior, la 30-40 de ani după Marea Unire.

IV. Motivele de fapt și de drept

24. În fapt, Colegiul director reține declarațiile/criticile exprimate de către reclamat în spațiul public, pe criteriul religios și cel al convingerilor, respectiv apelative la adresa interpreților care au participat în cadrul concertului de muzică rock "Bucovina Rock Castle", în perioada 24-26 august 2018.

25. Astfel, Colegiul director analizează dacă exprimările reclamatului, din data 20 august 2018, în cadrul ședinței Consiliului Județean Suceava, depășesc limitele libertății de exprimare și constituie o formă de incitare la ură pe criteriul apartenenței religioase sau cel al convingerilor.

26. Din probele existente la dosar Colegiul director reține că reclamatul a contestat organizarea concertului de muzică rock la Suceava, cetate istorică cu tradiție. În acest context, reclamatul consideră că organizarea concertului de muzică rock nu se încadrează cu specificul istoric al regiunii.

27. Colegiul director reține faptul că declarațiile se încadrează în limitele libertății de exprimare, petentul prezentând aspectele din perspectiva dogmelor cultului religios din

care face parte, prezentând critici privind organizarea concertului "Bucovina Rock Castle", declarațiile fiind preluate de canalele media.

28. Colegiul director este chemat să se pronunțe asupra limitei libertății de exprimare și încălcarea dreptului la demnitate umană fiind supuse analizei următoarele declarații și texte din cuprinsul contestației:

29. „*intoleranța talibană a unui reprezentant al unui cult religios minoritar și târziu legitimat în România*” drept: „*sataniști*”, „*mafie a spălării de bani*”, „*oameni care fac parte din organizații progresiste – ateiste – soroșiste, dușmane a tot ce este românesc, valori creștine, tradiționale și culturale bucovinene românești*”, „*utilizatori în mod fraudulos ai siglei istorice a 100 de ani de la Unirea Bucovinei cu România*”, „*instigatori la imoralitate, sex, desfrâu și crimă*”, „*instigatori la crimă, violență, consum de droguri, viață dezordonată, Promiscuitate sexuală etc.*”, „*promotori de educație parentală de sorginte ateistă – sodomită*”, „*caracatița ONG-urilor pline de oameni fără scrupule*”.

30. În drept, în soluționarea prezentei sesizări apreciem că sunt incidente următoarele texte de lege:

- art. 10 și art. 14 din Convenția Europeană a Drepturilor Omului și Libertăților Fundamentale;
- art. 1 alin. (3), art. 16, art. 29 și art. 30 din Constituția României, revizuită în 2003;
- art. 2 alin. (1) și art. 15 din O.G. 137/2000 privind prevenirea și sancționarea tuturor formelor de discriminare (în continuare O.G. 137/2000).

31. Colegiul este chemat să se pronunțe asupra raportului dintre libertatea de exprimare și dreptul la demnitatea persoanei. Analiza urmărește să stabilească dacă în acest caz s-a depășit limita libertății de exprimare și, în consecință, se impune o ingerință a statului prin aplicarea unei măsuri proporționale cu scopul urmărit.

32. Potrivit jurisprudenței Curții Europene a Drepturilor Omului, pentru a fi acceptată o ingerință în dreptul de exprimare, aceasta trebuie

- ✓ **să fie prevăzută de lege** (care la rândul ei trebuie să îndeplinească anumite calități: să fie previzibilă și accesibilă),
- ✓ **să urmărească un scop legitim,**
- ✓ **să fie necesară într-o societate democratică și**
- ✓ **să fie proporțională cu scopul urmărit** (Corneliu Bârsan, *Convenția europeană a drepturilor omului*, vol. I. Ed. C.H. Beck, București, 2005, p. 769-801).

Ingerința să fie prevăzută de lege

33. Prima cerință, cea a **existenței unei prevederi legale**, care să reglementeze ingerința statului în exercitarea dreptului libertății de exprimare este îndeplinită de art. 2 alin. (1) coroborat cu art. 15 din O.G. 137/2000. Totuși, apreciem că aceste texte de lege trebuie coroborat cu art. 2 alin. (8) din O.G. 137/2000 potrivit căruia „prevederile ordonanței nu pot fi interpretate în sensul restrângerii dreptului la libera exprimare, a dreptului la opinie și a dreptului la informație”. Apreciem că **ambele texte normative sunt previzibile și accesibile**, deși protejează o valoare fundamentală într-o societate democratică și sunt noțiuni care au și un caracter abstract.

Ingerința să urmărească un scop legitim

34. Raportat la **scopul legitim urmărit** prin posibila ingerință a statului în libertatea de exprimare se urmărește protejarea demnității umane a tuturor cetățenilor din România.

35. Protecția demnității unor grupuri constituie un scop legitim într-o societate democratică. Pentru a se produce o atingere, încălcare a demnității umane, ca drept constituțional protejat, declarațiile, obiect al prezentei petiții, ar trebui să întrunească elementele:

- un comportament manifestat în public, având caracter de propagandă sau de instigare la ură pe criteriul convingerilor sau cel al apartenenței la un cult religios,
- ori un comportament care are ca scop sau vizează atingerea demnității ori crearea unei atmosfere ostile, degradante, umilitoare sau ofensatoare îndreptate împotriva unui grup de persoane pe criteriile convingerilor și religiei – astfel cum prevede art. 15 din O.G. 137/2000, republicată.

36. Colegiul director constată că primele două condiții (să existe o prevedere legală și să se urmărească un scop legitim) pentru a fi acceptată o ingerință a statului nu sunt îndeplinite.

Necesitatea ingerinței

37. Rămâne de competența Colegiului director să stabilească dacă interferența în libertatea de exprimare „este necesară într-o societate democratică”.

38. În acest demers, Colegiul director analizează dacă există motive „relevante și suficiente” care să justifice ingerința în libertatea de exprimare din perspectiva unei „nevoi imperioase” („pressing social need”).

39. Identificarea unei „nevoi imperioase”, respectiv necesitatea oricărei restricții privitoare la exercițiul libertății de exprimare trebuie să fie stabilită într-o manieră convingătoare, iar **autorității naționale îi revine atributul evaluării existenței unei “nevoi imperioase” susceptibile de o anumită marjă de apreciere** (Corneliu Bârsan, Convenția Europeană a drepturilor omului, Comentariu pe articole, Vol. I., Ed. All Beck, București, 2005, pag. 801.)

40. În conformitate cu principiul subsidiarității, statele membre dispun de o „margine de apreciere” în stabilirea limitării libertății de exprimare. Autoritățile statelor membre au un contact direct și permanent cu realitățile sociale și sunt primele care se pronunță asupra existenței unei „nevoi sociale presante”. Marginea de apreciere se va stabili potrivit standardelor minime ale CEDO. (vezi *Handyside v. United Kingdom* par. 48 și par. 49).

Elemente luate în considerare la stabilirea necesității ingerinței statului în libertatea de exprimare

41. În scopul de a determina dacă obiectul prezentei sesizări constituie discriminare, Colegiul va examina: **obiectivul urmărit de către partea reclamată, contextul în care a avut loc, conținutul articolelor, rolul în societate al persoanei, autor al afirmației.**

Obiectivul urmărit de reclamat

42. Obiectivul urmărit de reclamat este important: a dori acesta să disemineze opinii legate

de o anumită categorie ori a urmărit doar informarea asupra unui subiect de interes public (vezi Jersild c. Danemarca). În acest punct, Colegiul director nu analizează intenția de a discrimina a părții reclamate, acest aspect nu are relevanță în stabilirea unei fapte de discriminare.

43. Colegiul apreciază că, în speță, articolele publicate au avut rolul de a informa publicul asupra pericolului și organizării unui festival de muzică rock.

Contextul în care a fost făcută afirmația

44. Declarațiile au fost făcute în cadrul unei ședințe a Consiliului Județean Suceava reprezentând o contestație față de organizarea concertului de muzică rock "Bucovina Rock Castle" în perioada 24-26 august 2018.

45. Astfel, Colegiul nu poate decât să constate faptul că în prezenta cauză reclamatul și-a expus opiniile, din perspectiva convingerilor sale religioase, privind subiectul dezbaterii de organizare a unui concert de muzică rock.

Conținutul afirmației

46. Petentul sesizează faptul că în data 20.08.2018, în cadrul Ședinței de Consiliu Județean Suceava, solicitând anularea concertului Bucovina Rock Castle, reclamatul a făcut anumite referiri la interpreții de muzică din cadrul concertului precum "de intoleranța talibană a unui reprezentant al unui cult religios minoritar și târziu legitimat în România" drept: „sataniști”, "mafie a spălării de bani", "oameni care fac parte din organizații progresiste – ateiste – soroșiste, dușmane a tot ce este românesc, valori creștine, tradiționale și culturale bucovinene românești", "utilizatori în mod fraudulos ai siglei istorice a 100 de ani de la Unirea Bucovinei cu România", "instigatori la imoralitate, sex, desfrâu și crimă", instigatori la crimă, violență, consum de droguri, viață dezordonată, Promiscuitate sexuală etc.", "promotori de educație parentală de sorginte ateistă – sodomită", "caracatița ONG-urilor pline de oameni fără scrupule".

Modul în care au fost făcute afirmațiile

47. Colegiul director apreciază că declarațiile nu sunt de natură a atinge o limită prin care să se încalce un drept fundamental, **încât dreptul la libertatea de exprimare să devină secundar.**

48. Una din principalele caracteristici ale democrației constă în posibilitatea pe care ea o oferă de a rezolva prin dialog, fără a se recurge la violență, problemele pe care le are de soluționat un stat, **chiar și atunci când acestea sunt extrem de dificile sau stânjenitoare, iar democrația se "hrănește" din libertatea de exprimare**". (ibidem, pct. 66). Marginea de apreciere a statelor este semnificativ redusă (îngustă) atunci când autorul declarației este o personalitate, opiniile formulate având un larg impact.

49. Totuși, o ingerință a statului în această speță, prin constatarea și sancționarea faptei ca fiind o formă de discriminare, deci limitarea libertății de exprimare, ar constitui un exces, o limitare nejustificată, o măsură neproportională în raport cu pericolul social al faptei și cu scopul urmărit. **O ingerință a statului ar fi fost justificată dacă ar fi existat orice**

element de incitare expresă la ură pe criteriul libertății de conștiință.

Concluzii

50. Colegiul director, reiterează faptul că libertatea de exprimare constituie valoarea fundamentală a unei societăți democratice și plurale. Din această perspectivă, libertatea de exprimare are un rol substanțial în rândul drepturilor fundamentale cuprinse în Constituție și constituie trunchiul comun pentru exercitarea drepturilor fundamentale din sfera comunicării. În această sferă se includ: dreptul la libertatea presei, dreptul la libera exprimare a creațiilor artistice sau cele din zona literaturii, libertatea de predare a științei și libertatea creației. De asemenea, de acest trunchi comun se leagă și libertatea conștiinței, a religiei și libertatea de întrunire. Acest grup de drepturi asigură participarea avizată a cetățeanului la procesele sociale și politice. **Exprimarea liberă a opiniilor și credințelor, chiar și a celor nepopulare sau atipice, reprezintă condiția fundamentală a existenței unei societăți vii și capabilă de dezvoltare.**

51. Curtea Europeană a Drepturilor Omului a statuat, într-o formulă care este preluată aproape ca o clauză de stil în toată jurisprudența sa subsecventă în materie, că **“libertatea de exprimare, garantată de art.10 parag.1, constituie unul din fundamentele esențiale ale unei societăți democratice și una din condițiile primordiale ale progresului societății și împlinirilor personale.** Subiect al paragrafului 2 al Articolului 10, Libertatea de expresie include **„nu numai informațiile și ideile primite favorabil sau cu indiferență [de opinia publică] ori considerate inofensive, dar și pe acelea care offensează, șochează sau deranjează. Acestea sunt cerințele pluralismului, toleranței și spiritului deschis, fără de care nu există societate democratică.”** (CEDO, între altele, Lingens vs. Austria, Oberschlick vs. Austria, Sunday Times vs. U.K., Observer și Guardian vs. U.K., Castells vs. Spania, Thorgeirson vs. Islanda, Jersild vs. Danemarca, Goodwin vs. U.K., De Haes și Gijels vs. Belgia).

52. Curtea Europeană a Drepturilor Omului a fundamentat necesitatea protejării libertății de exprimare în primul rând pe valoarea pe care acesta o reprezintă ca mijloc pentru a asigura buna funcționare a unei societăți democratice.

53. În speța de față nu se impune interferența statului în limitarea libertății de exprimare, partea reclamată urmărind să sublinieze anumite aspecte apreciate ca negative.

54. Pentru considerentele de mai sus, având în vedere **obiectivul urmărit de către partea reclamată, conținutul articolelor, contextul în care a avut loc, rolul în societate a persoanei, autor al afirmației,** constatăm că în speță „nu este necesară într-o societate democratică” o ingerință în libertatea de exprimare, fapta sesizată nu constituie contravenție potrivit prevederilor art. 2 alin. (1) și art. 15 din O.G. 137/2000, republicată.

Față de cele de mai sus, în temeiul art. 20 alin. (2) din **O.G. 137/2000 privind prevenirea și sancționarea tuturor formelor de discriminare**, republicată, cu unanimitatea membrilor prezenți la ședință

**COLEGIUL DIRECTOR
HOTĂRĂȘTE:**

1. Faptele sesizate se încadrează în limitele libertății de exprimare prevăzute de art.2 alin. (8) din O.G 137/2000 privind prevenirea și sancționarea tuturor formelor de discriminare, republicată;
2. O copie a prezentei hotărâri va fi comunicată părților

VI. Calea de atac și termenul în care se poate exercita

Prezenta hotărâre poate fi atacată la instanța de contencios administrativ, potrivit O.G. 137/2000 privind prevenirea și sancționarea faptelor de discriminare, republicata și Legii nr. 554/2004 a contenciosului administrativ.

Membrii Colegiului director prezenți la ședință:

ASZTALOS CSABA FERENC – Membru

DINCĂ ILIE – Membru

GHEORGHIU LUMINIȚA – Membru

JURA CRISTIAN – Membru

LAZĂR MARIA – Membru

POPA CLAUDIA SORINA – Membru

SANDU VERONICA TATIANA – Membru

Data redactării: 05.07.2019

M.L./A.B.

Notă: prezenta Hotărâre emisă potrivit prevederilor legii și care nu este atacată în termenul legal,

potrivit OG 137/2000 privind prevenirea și sancționarea faptelor de discriminare și Legii 554/2004 a contenciosului administrativ, constituie de drept titlu executoriu.